

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)
den 12 juli 2001 *

I mål T-3/99,

Banatrading GmbH, Hamburg (Tyskland), företrätt av advokaten G. Meier,

sökande,

mot

Europeiska unionens råd, företrätt av S. Marquardt och J.P. Hix, båda i egenskap av ombud,

svarande,

med stöd av

Republiken Frankrike, företrädd av K. Rispal-Bellanger, C. Vasak, S. Seam och F. Million, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

* Rättegångsspråk: tyska.

och av

**Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av K.-D. Borchardt, i egen-
skap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,**

intervenienter,

angående en talan om ersättning för den skada som sökanden uppger sig ha lidit till följd av att rådet, inom ramen för dess förordning (EEG) nr 404/93 av den 13 februari 1993 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer (EGT L 47, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 48, s. 129), införde bestämmelser som stred mot artiklarna I.1 och XIII i allmänna tull- och handelsavtalet (GATT),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden P. Lindh samt domarna R. García-Valdecasas och J.D. Cooke,

justitiesekreterare: byrådirektören G. Herzig,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 3 oktober 2000,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

- 1 De olika nationella ordningarna har, enligt avdelning IV i rådets förordning (EEG) nr 404/93 av den 13 februari 1993 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer (EGT L 47, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 48, s. 129), ersatts med en gemensam ordning för handel med tredje land.

- 2 Genom artikel 15 i denna förordning, nu artikel 15a till följd av antagandet av rådets förordning (EG) nr 3290/94 av den 22 december 1994 om de anpassningar och övergångsåtgärder som krävs inom jordbrukssektorn för att genomföra avtalen som slöts inom ramen för de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan (EGT L 349, s. 105; svensk specialutgåva, område 3, volym 66, s. 52), gjordes särskilt åtskillnad mellan
  - ”traditionell import från AVS-stater” (staterna i Afrika, Västindien och Stilla havet), som motsvarade de kvantiteter bananer som exporterades av varje AVS-stat som traditionellt hade exporterat bananer till gemenskapen, såsom dessa kvantiteter hade fastställts i bilagan till förordning nr 404/93 (nedan kallade traditionella AVS-bananer),

- ”icke traditionell import från AVS-stater”, som motsvarade de kvantiteter bananer som exporterades av AVS-staterna och som översteg de kvantiteter som hade fastställts för traditionella AVS-bananer (nedan kallade icke traditionella AVS-bananer),
  - ”import från andra tredje länder än AVS-staterna”, som motsvarade de kvantiteter bananer som exporterades av andra tredje länder (nedan kallade bananer från tredje land).
- 3 Kvantiteterna traditionella AVS-bananer hade, i bilagan till förordning nr 404/93, fastställts för varje berörd stat och uppgick till sammanlagt 857 700 ton (nettovikt). Enligt fjärde Lomékonventionen skulle dessa kvantiteter motsvara den export till gemenskapen som var och en av dessa stater som mest hade ombesörjt före år 1991.
- 4 I artikel 18.1 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 3290/94, föreskrevs att det skulle öppnas en tullkvot på 2,1 miljoner ton (nettovikt) för år 1994 och 2,2 miljoner ton (nettovikt) för de följande åren för import av bananer från tredje land och av icke traditionella AVS-bananer. Inom ramen för denna tullkvot skulle import av bananer från tredje land beläggas med en tull på 75 ecu per ton medan import av icke traditionella AVS-bananer skulle omfattas av nolltull. Icke traditionella AVS-bananer som importerades utöver kvoten belades med den i Gemensamma tulltaxan fastställda tullen, minskad med 100 ecu.
- 5 Traditionella AVS-bananer var helt undantagna från tullar.
- 6 Genom artikel 19.1 i förordning nr 404/93 fördelades tullkvoten på så sätt att den öppnades med följande procentsatser: 66,5 procent till de aktörer som hade

salufört bananer från tredje land och/eller icke traditionella AVS-bananer (kategori A), 30 procent till de aktörer som hade salufört gemenskapsbananer och/eller traditionella AVS-bananer (kategori B) och 3,5 procent till de aktörer etablerade i gemenskapen som sedan år 1992 hade börjat saluföra andra bananer än gemenskapsbananer och/eller traditionella AVS-bananer (kategori C).

- 7 Artikel 19.2 första meningen i förordning nr 404/93 hade följande lydelse:

”På grundval av separata beräkningar för var och en av de kategorier av aktörer som avses i punkt 1... skall varje aktör erhålla importlicenser som grundar sig på de genomsnittliga kvantiteter av bananer som denne har sålt under de tre senaste år för vilka uppgifter finns tillgängliga.”

- 8 Den 10 juni 1993 antog kommissionen förordning (EEG) nr 1442/93 om tillämpningsföreskrifter för ordningen för import av bananer till gemenskapen (EGT L 142, s. 6; svensk specialutgåva, område 3, volym 50, s. 6).
- 9 Denna importordning har varit föremål för ett förfarande för tvistlösning vid Världshandelsorganisationen (WTO), till följd av klagomål som hade ingetts av vissa tredje länder.
- 10 Nämnda förfarande resulterade i rapporter från panelen vid WTO av den 22 maj 1997 och en rapport av den 9 september 1997 från Permanenta överprövningsorganet vid WTO, som antogs av Tvistlösningsorganet genom beslut av den

25 september 1997. Genom beslutet förklarade Tvistlösningsorganet att den gemenskapsrättsliga ordningen för import av bananer i flera avseenden var oförenlig med WTO:s regler.

- 11 Efter detta beslut antog rådet förordning (EG) nr 1637/98 av den 20 juli 1998 om ändring av rådets förordning nr 404/93 (EGT L 210, s. 28). Förordning nr 1637/98 innebar bland annat att bilagan till förordning nr 404/93 ersattes av en ny bilaga, genom vilken den sammanlagda kvantiteten traditionella AVS-bananer på nytt fastställdes till 857 700 ton. Denna kvantitet fördelades emellertid inte längre mellan de berörda AVS-staterna.

- 12 Efter det att en ansökan hade ingetts av ett av de tredje länder som framfört klagomål undersökte panelen vid WTO huruvida förordning nr 1637/98 var förenlig med WTO:s regler, en undersökning som den redogjorde för i en rapport av den 12 april 1999. I rapporten uppgav panelen särskilt att gemenskapen inte kunde tillåta vissa AVS-stater som traditionellt exporterade bananer att exportera mer än vad de individuellt hade exporterat som mest före år 1991 inom den sammanlagda kvantitet på 857 700 ton, som alla dessa stater hade beviljats.

Bakgrund och förfarande

- 13 Sökanden är ett företag som sedan den 1 januari 1995 till Tyskland importerar och där saluför bananer med ursprung i Ecuador. Den var aktör i kategori C. Sökanden har anfört att den varit tvungen att förvärva importlicenser hos andra aktörer och betala importtullar för att kunna saluföra nämnda bananer.

- 14 Sökanden har genom ansökan, som registrerades vid förstainstansrättens kansli den 4 januari 1999, väckt denna skadeståndstalan. Sökanden har särskilt gjort

gällande att det har skett en överträdelse av vissa bestämmelser i allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) från år 1994, som återges i bilaga 1A till avtalet om upprättande av världshandelsorganisationen (nedan kallat WTO-avtalet, som godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar — vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet — av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986—1994) (EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3).

- 15 Kommissionen och Republiken Frankrike tilläts att intervensera till stöd för rådets yrkanden i detta mål genom beslut av ordföranden på förstainstansrättens femte avdelning den 10 september 1999. Intervenienterna inkom med sina inlagor den 18 oktober respektive den 2 november 1999.
- 16 Domstolen har i sin dom av den 23 november 1999 i mål C-149/96, Portugal mot rådet (REG 1999, s. I-8395), punkt 47, fastslagit följande:

”[För samtliga avtal och memoranda som anges i bilagorna 1—4 till WTO-avtalet gäller att de,] med hänsyn till deras beskaffenhet och systematik, i princip inte ingår bland de regler som domstolen skall pröva med avseende på lagenligheten av gemenskapsinstitutionernas rättsakter.”

- 17 Parterna anmodades i skrivelse av den 16 december 1999 att yttra sig över de eventuella konsekvenserna av denna dom. Kommissionen, sökanden, Republiken Frankrike och rådet inkom med sina yttranden den 6, den 10, den 18 respektive den 19 januari 2000.

- 18 Förstainstansrätten (femte avdelningen) beslutade på grundval av referentens rapport dels att inleda det muntliga förfarandet, dels att som en processledningsåtgärd enligt artikel 64 i förstainstansrättens rättegångsregler uppmana sökanden att besvara vissa frågor. Det begärdes särskilt att sökanden skulle precisera huruvida den inte längre gjorde gällande sina argument enligt vilka reglerna i GATT 1994 har direkt effekt och att den skulle ge vissa muntliga förklaringar vid förhandlingen. Den 2 augusti 2000 tillhandahöll sökanden svaren på de frågor som den hade ombetts att besvara skriftligen.
- 19 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid offentlig förhandling den 3 oktober 2000.

Parternas yrkanden

- 20 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten

— i första hand skall

— förplikta rådet att ersätta sökanden för den skada som den har lidit från och med den 21 januari 1996 till följd av att den varit tvungen att förvärva importlicenser hos aktörer i kategorierna A, B och C för att kunna saluföra bananer med ursprung i Ecuador i Tyskland,

- förplikta rådet att ersätta sökanden för den skada som den har lidit från och med den 21 januari 1996 till följd av att den varit tvungen att betala importtullar för de bananer med ursprung i Ecuador som den har salufört i Tyskland,

- förplikta rådet att ersätta sökanden för den skada som den har lidit från och med den 21 januari 1996 till följd av att den inte kunnat sätta in de belopp som den har betalat för att kunna förvärva importlicenser och betala importtullar på ett räntebärande konto,

- förplikta rådet att på de yrkade skadeståndsbeloppen betala ränta med 4 procent från och med den dag då talan väcktes, och

- förplikta rådet att ersätta rättegångskostnaderna,

- alternativt skall förplikta rådet att ersätta sökanden för ovannämnda skador från och med den 8 september 1997, eller

- i sista hand skall förplikta rådet att ersätta sökanden för ovannämnda skador från och med den 25 september 1997.

- 21 Sökanden har i sin replik förklarat att den återkallar det fjärde av de yrkanden som har framställts i första hand.
- 22 Vid förhandlingen förklarade sökanden att de datum som nämns i de yrkanden som har framställts alternativt och i sista hand skall ersättas med datumet den 1 januari 1999.
- 23 Rådet har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogilla talan, och
- förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.
- 24 I sin duplik har rådet dessutom yrkat att förstainstansrätten i varje fall skall förplikta sökanden att ersätta de rättegångskostnader som hänger samman med det fjärde av de yrkanden som har framställts i första hand.
- 25 Kommissionen och Republiken Frankrike har yrkat att förstainstansrätten skall ogilla talan.

Huruvida ändringen av de yrkanden som har framställts alternativt och i sista hand kan godtas

Parternas argument

- 26 Sökanden anförde vid förhandlingen att den som en följd av domstolens dom i det ovannämnda målet Portugal mot rådet var tvungen att ersätta datumen den 8 och den 25 september 1997 med datumet den 1 januari 1999 i de yrkanden som har framställts alternativt och i sista hand. Sökanden har i synnerhet gjort gällande att det genom domen medgavs ett undantag från regeln enligt vilken reglerna i GATT 1994 saknade direkt effekt (se nedan punkt 38).
- 27 Rådet har genmält att denna ändring inte kan medges.

Förstainstansrättens bedömning

- 28 Förstainstansrätten erinrar om att sökanden, enligt artikel 44.1 i förstainstansrättens rättegångsregler, är skyldig att ange föremålet för talan och sina yrkanden i den ansökan varigenom talan väcks. Även om artikel 48.2 i samma rättegångsregler under vissa förhållanden medger att nya grunder åberopas under rättegången, kan denna bestämmelse under inga omständigheter tolkas så att sökanden får framställa nya yrkanden vid rätten och på så sätt ändra föremålet för talan (domstolens dom av den 25 september 1979 i mål 232/78, kommissionen mot Frankrike, REG 1979, s. 2729, punkt 3; svensk specialutgåva, volym 4, s. 505, och förstainstansrättens dom av den 18 september 1992 i mål T-28/90, Asia Motor France m.fl. mot kommissionen, REG 1992, s. II-2285, punkt 43).

- 29 En begäran från sökanden om att datumen den 8 och den 25 september 1997 skall ersättas med datumet den 1 januari 1999 i de yrkanden som har framställts subsidiärt och i sista hand kan inte bifallas. En sådan ändring, som uteslutande föranleds av en ny grund som i sig skall avvisas (se nedan punkterna 46—50), skulle nämligen få till följd att det inför förstainstansrätten framställdes nya yrkanden och, följaktligen, att föremålet för talan ändrades.

Prövning i sak

- 30 Förstainstansrätten erinrar om att det av fast rättspraxis följer att gemenskapens skadeståndsansvar enligt artikel 215 andra stycket i EG-fördraget (nu artikel 288 andra stycket EG) förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen villkoren att det agerande som läggs gemenskapsinstitutionerna till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (se domstolens dom av den 7 maj 1992 i de förenade målen C-258/90 och C-259/90, *Pesqueras De Bermeo och Naviera Laida mot kommissionen*, REG 1992, s. I-2901, punkt 42, och förstainstansrättens dom av den 29 januari 1998 i mål T-113/96, *Dubois et Fils mot rådet och kommissionen*, REG 1998, s. II-125, punkt 54).
- 31 Sökanden har gjort gällande att rådet har agerat rättsstridigt, för det första genom att överträda vissa bestämmelser i GATT 1994 och för det andra genom att överträda artikel 234 första stycket i EG-fördraget (nu artikel 307 första stycket EG i ändrad lydelse).
- 32 Sökanden har i detta hänseende anfört att de kvantiteter traditionella AVS-banor som hade fastställts i bilagan till förordning nr 404/93 skulle motsvara den största export till gemenskapen som före år 1991 hade ombesörjts av de AVS-stater som traditionellt exporterade banor. Sökanden har påpekat att det i bilagan har angetts en sammanlagd kvantitet på 857 700 ton, medan nämnda

kvantitet med hänsyn till statistik från Europeiska gemenskapernas statistikkontor (Eurostat) endast borde ha uppgått till 622 000 ton. Av de konstateranden som gjordes av Permanenta överprövningsorganet vid WTO, i dess rapport av den 9 september 1997, och av Tvistlösningsorganet, i dess beslut av den 25 september 1997, följer att skillnaden mellan dessa kvantiteter, nämligen 235 700 ton, är oförenlig med artiklarna I.1 och XIII i GATT 1994. Den förmånsbehandling i tullhänseende som gemenskapen på så sätt medgav de AVS-stater som traditionellt exporterade bananer borde, i enlighet med den i artikel I.1 i GATT 1994 fastslagna klausulen om mest gynnad nation, ha utsträckts till alla andra producentländer som är parter i detta avtal så att de omfattas av sistnämnda kvantitet, vilket skulle ha gjort det möjligt för sökanden att importera sina bananer med ursprung i Ecuador tullfritt till Tyskland. I sin replik anförde sökanden emellertid att gemenskapen borde ha utsträckt systemet med förmånstull till Ecuador så att det hade omfattats av de överskjutande kvantiteter som Belize, Kamerun och Elfenbenskusten rättsstridigt skulle ha åtnjutit och inte enbart upp till 235 700 ton. Vid förhandlingen framställde sökanden en tredje argumentering, enligt vilken nämnda system borde ha tillämpats på bananer med ursprung i alla producentländer som är parter i GATT — andra än de tolv AVS-stater som traditionellt exporterade bananer — med upp till 857 700 ton. Sökandens överväganden beträffande de kvantiteter som översteg den största export som nämnda stater hade ombesörjt före år 1991 gäller följaktligen endast i andra hand.

Den påstådda överträdelsen av vissa bestämmelser i GATT 1994

Parternas argument

- 33 Sökanden har hävdatt att artiklarna I.1 och XIII i GATT 1994 har direkt effekt i gemenskapens rättsordning.
- 34 Sökanden har för det första anfört att dessa regler är klara, precisa och ovillkorliga.

- 35 För det andra skiljer sig WTO-avtalet och dess bilagor väsentligt från GATT 1947. Till skillnad från det senare utgör WTO-avtalet och dess bilagor nämligen en regelrätt rättsordning som har sitt eget domstolsväsende. Den nya WTO-rätten är inte förhandlingsbar utan innehåller strikta förbud som endast kan begränsas eller tillfälligt undanröjas genom WTO:s rättsakter, och inte genom ett medlemslands ensidiga åtgärder.
- 36 Slutligen har de avtalsslutande parterna i WTO-avtalet inte uteslutit att detta kan vara direkt tillämpligt. Gemenskapens och Amerikas förenta staters ensidiga förklaringar av motsatt innebörd har ingen konstitutiv verkan i internationell rätt.
- 37 Vad beträffar de eventuella konsekvenserna av domen i det ovannämnda målet Portugal mot rådet (se ovan punkt 16) har sökanden, som svar på förstainstansrättens fråga, medgett att domstolen hade fastslagit att WTO:s regler inte hade någon "allmän direkt effekt" i gemenskapens rättsordning. Sökanden förklarade uttryckligen i sin skrivelse av den 2 augusti 2000 (se ovan punkt 18) och vid förhandlingen att den således inte längre gjorde gällande de argument som den hade anfört i detta hänseende.
- 38 Sökanden hävdade vid förhandlingen att domstolen hade uttalat att det emellertid åvilar gemenskapsdomstolarna att pröva lagenligheten av gemenskapsrättsakten i fråga med hänsyn till WTO:s regler, när följande tre kumulativa villkor är uppfyllda. För det första skall WTO:s organ ha konstaterat att nämnda regler har överträtts. För det andra skall gemenskapen ha åtagit sig att genomföra Tvistlösningsorganets rekommendationer och därav följande utslag, i enlighet med artikel 21.3 i överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning,

som återges i bilaga 2 till WTO-avtalet. För det tredje skall gemenskapen ha underlåtit att vidta åtgärder för att rätta sig efter nämnda rekommendationer och utslag inom den föreskrivna fristen. Enligt sökanden var dessa tre villkor uppfyllda den 1 januari 1999, då förordning nr 1637/98 blev tillämplig.

- 39 Rådet har hävdad att WTO:s regler, däribland artiklarna I.1 och XIII i GATT 1994, saknar direkt effekt i gemenskapens rättsordning och följaktligen inte kan åberopas av enskilda vid domstol.
- 40 Rådet har påpekat att domstolen har fastslagit att reglerna i GATT 1947 saknade direkt effekt. Detta avtal grundade sig nämligen på principen om förhandlingar på grundval av ömsesidiga och för alla parter fördelaktiga överenskommelser, och kännetecknades av att det innehöll mycket flexibla bestämmelser (domstolens dom av den 5 oktober 1994 i mål C-280/93, Tyskland mot rådet, REG 1994, s. I-4973; svensk specialutgåva, volym 16, s. 171). Rådet anser att denna rättspraxis även är tillämplig på WTO-avtalet och dess bilagor, eftersom dessa rättsakter har samma kännetecken.
- 41 Rådet förklarade som svar på förstainstansrättens fråga om de eventuella konsekvenserna av domen i det ovannämnda målet Portugal mot rådet att denna dom bekräftade dess ståndpunkt. Av domen följer nämligen att bestämmelserna i WTO-avtalet och dess bilagor inte utgör något kriterium för att bedöma huruvida gemenskapens sekundärrätt är lagenlig.
- 42 Kommissionen och Republiken Frankrike har i huvudsak anslutit sig till rådets argumentation.

Förstainstansrättens bedömning

- 43 Förstainstansrätten anser att det är av vikt att konstatera att det framgår av gemenskapens rättspraxis att WTO-avtalet med bilagor, med hänsyn till deras beskaffenhet och systematik, i princip inte ingår i de regler med stöd av vilka domstolen prövar lagenligheten av gemenskapsinstitutionernas rättsakter (domstolens dom i det ovannämnda målet Portugal mot rådet, punkt 47, och av den 14 december 2000 i de förenade målen C-300/98 och C-392/98, Dior, REG 2000, s. I-11307, punkt 43). Dessa rättsakter ger inte upphov till några rättigheter som enskilda kan göra gällande direkt inför domstol med stöd av gemenskapsrätten (domen i det ovannämnda målet Dior, punkt 44).
- 44 Det kan dessutom konstateras att sökanden uttryckligen har förklarat att den inte längre gör gällande sina argument enligt vilka artiklarna I.1 och XIII i GATT 1994 har direkt effekt (se ovan punkterna 17, 18 och 37).
- 45 Till stöd för talan kan under dessa omständigheter inte åberopas att dessa artiklar har överträtts.
- 46 Sökandens argumentation, enligt vilken det åvilar gemenskapsdomstolarna att pröva lagenligheten av gemenskapsrättsakterna med hänsyn till WTO:s regler, när tre kumulativa villkor är uppfyllda (se ovan punkt 38), framställdes för första gången vid förhandlingen.
- 47 Enligt artikel 48.2 i rättegångsreglerna får nya grunder emellertid inte åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som har framkommit först under förfarandet.

- 48 Det har i detta fall inte framkommit någon ny omständighet under förfarandet som rättfärdigar den sena framställningen av nämnda argumentation. Således framgår det av sökandens egen uppfattning att de tre villkoren i fråga uppfylldes när förordning nr 1637/98 blev tillämplig, nämligen den 1 januari 1999. Eftersom förordningen antogs den 20 juli 1998 och offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 28 juli 1998, kan det inte anses att argumentationen i fråga grundas på en omständighet som har framkommit först under förfarandet.
- 49 I den mån nämnda argumentation skall förstås så att den grundas på punkt 49 i domen i det ovannämnda målet Portugal mot rådet, i vilken domstolen slog fast att "[d]et är endast om gemenskapen avsett att fullgöra en särskild förpliktelse vilken den åtagit sig inom ramen för WTO, eller om en gemenskapsrättsakt uttryckligen hänvisar till vissa bestämmelser i WTO-avtalet, som det åvilar domstolen att pröva lagenligheten av gemenskapsrättsakten i fråga med hänsyn till WTO:s regler", konstaterar förstainstansrätten att dessa två undantag omfattas av fast rättspraxis (se domstolens dom av den 22 juni 1989 i mål 70/87, Fediol mot kommissionen, REG 1989, s. 1781, punkterna 19—22, svensk specialutgåva, volym 10, s. 67, av den 7 maj 1991 i mål C-69/89, Nakajima mot rådet, REG 1991, s. I-2069, punkt 31, svensk specialutgåva, volym 11, s. 149, och domen i det ovannämnda målet Tyskland mot rådet, punkt 111). Av rättspraxis framgår emellertid att en dom som endast bekräftar ett rättsläge, som sökanden i princip kände till vid den tidpunkt då han väckte talan, inte kan anses vara en ny omständighet som ger rätt att åberopa en ny grund (domstolens dom av den 1 april 1982 i mål 11/81, Dürbeck mot kommissionen, REG 1982, s. 1251, punkt 17, och förstainstansrättens dom av den 27 februari 1997 i mål T-106/95, FFSA m.fl. mot kommissionen, REG 1997, s. II-229, punkt 57). Sökanden kan följaktligen inte med framgång åberopa domen i det ovannämnda målet Portugal mot rådet, som utgörande en ny rättslig eller faktisk omständighet i den mening som avses i artikel 48.2 i rättegångsreglerna. Även om det är riktigt att den senare domen rör GATT 1994, medan ovannämnda fasta rättspraxis avser GATT 1947, kvarstår ändå det faktum att sökanden, eftersom frågan huruvida GATT 1994 hade direkt effekt tidigare var mycket omstridd, hade kunnat gardera sig mot en vägran att erkänna att det förelåg en sådan effekt genom att åberopa argumentationen i fråga i sin ansökan.
- 50 Av det ovan anförda följer att denna argumentation inte kan läggas till grund för prövningen i sak.

Den påstådda överträdelsen av artikel 234 första stycket i fördraget

Parternas argument

- 51 Sökanden har hävdad att det i artikel 234 första stycket i fördraget slås fast att internationella konventioner, som ingicks innan EG-fördraget trädde i kraft, har företräde framför de bestämmelser i gemenskapsrätten som strider mot dessa konventioner. Principen gör det möjligt att låta bli att tillämpa bestämmelser i förordning nr 404/93 som strider mot artiklarna I.1 och XIII i GATT. Om gemenskapsinstitutionerna likväl tillämpar dessa bestämmelser, är de skyldiga att ersätta den skada som de enskilda har lidit till följd av detta.
- 52 Enligt sökanden är villkoren för att tillämpa artikel 234 första stycket i fördraget uppfyllda i detta fall.
- 53 För det första framgår det av domstolens dom av den 10 mars 1998 i de förenade målen C-364/95 och C-365/95, T. Port (REG 1998, s. I-1023), att det är tillräckligt att en internationell konvention har ingåtts före EG-fördraget för att den skall ha företräde framför gemenskapens sekundärrätt med stöd av artikel 234 första stycket i fördraget. Även om Ecuador inte var avtalsslutande part i GATT 1947, och även om denna stat inte anslöt sig till WTO förrän den 21 januari 1996, har den ändå rätt att göra gällande artikeln från och med denna dag för att utverka att reglerna i GATT efterlevs.
- 54 För det andra förelåg artiklarna I.1 och XIII i GATT före EG-fördraget. I GATT 1994 återges nämligen endast den materiella rätt som följer av GATT 1947. De ändringar som genomfördes inom ramen för WTO avsåg endast den "mekanism" som följer av GATT, som hade blivit obsolet. Dessutom beslutade aldrig de avtalsslutande parterna i GATT 1994 att GATT 1947 skulle upphöra att

gälla den 31 december 1995. De antog endast övergångsbestämmelser om en tillfällig tillämpning av de processuella reglerna i sistnämnda avtal.

- 55 Sökanden har för det tredje påpekat att skyldigheterna enligt GATT 1947 fördes över på gemenskapen med anledning av dess behörighet i fråga om gemensam handelspolitik.
- 56 Efter det att förstainstansrätten som en processledningsåtgärd (se ovan punkt 18) hade uppmanat sökanden att vid förhandlingen tydligt förklara hur den argumenterade med avseende på artikel 234 första stycket i fördraget, gjorde sökanden gällande att rådet, genom att anta bestämmelserna i avdelning IV i förordning nr 404/93, hade bortsett från den i ovannämnda artikel förekommande regeln om avgränsning av gemenskapens behörighet, å ena sidan, och medlemsstaternas behörighet, å andra sidan. Sökanden har särskilt hävdats att artikel 18.1 i denna förordning stred mot bestämmelserna i GATT 1947, som Förbundsrepubliken Tyskland var skyldig att iaktta från och med år 1952.
- 57 Rådet anser att artikel 234 första stycket i fördraget inte ger artiklarna I.1 och XIII i GATT företräde framför bestämmelserna i förordning nr 404/93.
- 58 Rådet har anfört att enligt fast rättspraxis syftar artikel 234 första stycket i fördraget endast till att i överensstämmelse med folkrättsliga grundsatser precisera att EG-fördragets tillämpning inte påverkar den berörda medlemsstatens åtaganden att respektera tredje lands rättigheter enligt tidigare avtal och att fullgöra motsvarande förpliktelser (domstolens dom av den 14 oktober 1980 i mål 812/79, Burgoa, REG 1980, s. 2787, punkt 8, svensk specialutgåva, volym 5, s. 313, och domen i det ovannämnda målet T. Port, punkt 60). Bestämmelsen gäller således för det fall det finns en konflikt mellan en medlemsstats förpliktelse enligt tidigare avtal, å ena sidan, och statens skyldighet att tillämpa gemenskapslagstiftningen, å andra sidan. En sådan konflikt är det emellertid inte fråga om i detta fall.

- 59 För det första var GATT 1947, enligt rådet, inte längre i kraft vid importtillfällena i fråga och åtagandena enligt GATT 1994 ingicks efter det att fördraget hade trätt i kraft. Rådet har påpekat att GATT 1994 har gett upphov till nya, rättsligt fristående, skyldigheter, vilket bekräftas i artikel II.4 i WTO-avtalet. Det har förklarat att man hade kommit överens om att upphäva GATT 1947 och att ersätta det med ett nytt avtal, GATT 1994, för att förhindra att de avtalsslutande parter i GATT 1947 som inte önskade ansluta sig till WTO-avtalet och dess bilagor ändå kunde utnyttja dessa rättsakter genom att åberopa den i GATT 1947 fastslagna klausulen om mest gynnad nation. Rådet har även påpekat att Ecuador inte anslöt sig till WTO förrän den 21 januari 1996.
- 60 För det andra har rådet anfört att GATT 1994 inte ger upphov till några skyldigheter för medlemsstaterna utan bara för gemenskapen, eftersom det enligt artikel 113 i EG-fördraget (nu artikel 133 EG i ändrad lydelse) endast är gemenskapen som är behörig att ingå detta avtal. Rådet har tillagt att gemenskapen hade exklusiv behörighet i fråga om GATT 1947 från och med den 1 juli 1968, då Gemensamma tulltaxan trädde i kraft.
- 61 Rådet har dessutom hävdat att man av domstolens konstateranden i domen i det ovannämnda målet T.Port inte kan dra slutsatsen att artikel 234 första stycket i fördraget skall tillämpas på import av bananer från ett tredje land som var medlem i GATT 1994 vid de aktuella importtillfällena, eftersom denna internationella konvention varken ingicks av medlemsstaterna eller innan EG-fördraget trädde i kraft.
- 62 Slutligen anser rådet att artikel 234 första stycket i fördraget inte kan åberopas som grund för att WTO:s regler skulle vara direkt tillämpliga.
- 63 Kommissionen har gjort gällande att artikel 234 i fördraget inte ger förpliktelser enligt folkrätten företräde framför gemenskapsrätten, utan snarare tvärtom.

Kommissionen har nämligen påpekat att det i andra stycket i artikeln föreskrivs att de berörda medlemsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja det som är oförenligt med fördraget, vilket kan innebära att de skall förfara så att de inte längre omfattas av den folkrättsliga förpliktelsen i fråga.

- 64 Enligt kommissionen kan man av denna artikel inte heller utläsa någon som helst allmän kollisionsnorm som reglerar företrädet mellan folkrätten och gemenskapsrätten. Första stycket i bestämmelsen kan följaktligen inte, inom ramen för en skadeståndstalan, läggas till grund för ett konstaterande att gemenskapen har överträtt vissa överordnade rättsregler i WTO-avtalet och dess bilagor, som syftar till att skydda enskilda.
- 65 Kommissionen har tillagt att villkoren för att tillämpa artikel 234 första stycket i fördraget under alla omständigheter inte är uppfyllda i detta fall.
- 66 Republiken Frankrike har hävdats att artikel 234 i fördraget inte kan tillämpas i detta fall, och har härvid särskilt understrukit att GATT 1947 inte längre var i kraft vid importtillfällena i fråga.

Förstainstansrättens bedömning

- 67 Förstainstansrätten konstaterar inledningsvis att det, som rådet och kommissionen riktigt påpekade vid förhandlingen, med hänsyn till sökandens argument inte klart framgår huruvida denne åberopar den påstådda överträdelsen av artikel 234 första stycket i fördraget som direkt och fristående grund för sin talan, eller huruvida den endast gör gällande bestämmelsen för att försöka påvisa enskildas rätt att vid domstol åberopa att reglerna i GATT 1994 har överträtts.

- 68 Oavsett vilket antagande man utgår från kan sökanden inte med framgång åberopa artikel 234 första stycket i fördraget, eftersom villkoren för att tillämpa bestämmelsen inte är uppfyllda i detta fall.
- 69 I nämnda bestämmelse, i den lydelse som var tillämplig när talan väcktes, föreskrivs följande: ”De rättigheter och förpliktelser som följer av avtal som ingåtts innan detta fördrag träder i kraft mellan å ena sidan en eller flera medlemsstater och å andra sidan ett eller flera tredje länder skall inte påverkas av bestämmelserna i detta fördrag.”
- 70 Enligt fast rättspraxis (se särskilt domen i det ovannämnda målet T. Port, punkt 60) syftar artikel 234 första stycket i fördraget till att i överensstämmelse med folkrättsliga grundsatser precisera att EG-fördragets tillämpning inte påverkar den berörda medlemsstatens åtaganden att respektera tredje lands rättigheter enligt tidigare avtal och att fullgöra motsvarande förpliktelser. För att fastställa huruvida ett tidigare ingånget internationellt avtal kan utgöra hinder för att tillämpa en gemenskapsrättslig norm, är det följaktligen av betydelse att undersöka om den berörda medlemsstaten enligt avtalet åläggs förpliktelser vars fullgörande ännu kan krävas av de tredje länder som är parter i avtalet.
- 71 För att ett internationellt avtal skall utgöra hinder för att tillämpa en gemenskapsrättslig norm krävs således att två villkor är uppfyllda, nämligen att det rör sig om ett avtal som har ingåtts före EG-fördragets ikraftträdande och att det berörda tredje landet däri tillerkänns rättigheter som det kan fordra att den berörda medlemsstaten respekterar (domen i det ovannämnda målet T. Port, punkt 61).
- 72 För det första framgår det emellertid av handlingarna i målet att den bananimport som är föremål för talan i detta mål ägde rum mellan åren 1996 och 1998, det vill säga under en period då GATT 1994 redan hade trätt i kraft

och ersatt GATT 1947. Ecuador var inte heller avtalsslutande part i GATT 1947, och det var inte förrän den 21 januari 1996 som denna stat blev medlem i WTO och följaktligen i GATT 1994. Eftersom sistnämnda avtal ingicks efter det att EG-fördraget hade trätt i kraft, är det första av de ovannämnda villkoren inte uppfyllt.

- 73 Det kan konstateras att sökanden i sina handlingar inte har bestritt att det var 1994 års lydelse av GATT som var tillämplig vid de importtillfällen som tvisten rör. De olika organen vid WTO har i sina rapporter och beslut, till vilka sökanden har hänvisat till stöd för sin talan, för övrigt uttalat sig om huruvida gemenskapsföreskrifterna i fråga är förenliga med artiklarna I.1 och XIII i GATT 1994. Sökandens argumentation går emellertid ut på att hävda att GATT 1994 inte kan anses som ett avtal som har ingåtts senare än EG-fördraget därför att det återger den materiella rätten från GATT 1947, som redan fanns när nämnda fördrag ingicks. Detta argument kan inte godtas.
- 74 I artikel II.4 i WTO-avtalet föreskrivs nämligen uttryckligen att "[a]llmänna tull- och handelsavtalet 1994 i bilaga 1 A... är rättsligt åtskilt från Allmänna tull- och handelsavtalet av den 30 oktober 1947,... inklusive senare rättelser, ändringar eller korrigeringar".
- 75 GATT 1947 upphävdes dessutom den 31 december 1995 i enlighet med det av WTO:s förberedande kommitté och de avtalsslutande parterna i GATT 1947 fattade beslutet av den 8 december 1994 om en övergångsperiod under vilken GATT 1947 och WTO-avtalet skulle gälla samtidigt.
- 76 För det andra uppkommer skyldigheterna enligt GATT 1994 inte för medlemsstaterna utan för gemenskapen. Enligt artikel 113 i fördraget är det nämligen

endast gemenskapen som är behörig att ingå detta avtal (domstolens yttrande 1/94 av den 15 november 1994, REG 1994, s. I-5267, punkt 34; svensk specialutgåva, volym 16, s. 233). I sitt förslag till avgörande inför domen i det ovannämnda målet T. Port (REG 1998, s. I-1026, punkt 16) underströk generaladvokaten Elmer således att "[k]rav som ställs med hänvisning till GATT 1994 kan... enbart ställas gentemot gemenskapen och inte gentemot enskilda medlemsstater".

- 77 Förstainstansrätten finner mot bakgrund av det ovan anförda att de slutsatser som sökanden har dragit med anledning av domen i målet T. Port (se ovan punkt 53) skall underkännas.
- 78 För det fall sökanden grundar sin talan direkt på den påstådda överträdelsen av artikel 234 första stycket i fördraget, skall det dessutom konstateras att denna bestämmelse inte syftar till att ge enskilda rättigheter. Domstolen fastslog i sin dom av den 4 juli 2000 i mål C-352/98 P, Bergaderm och Goupil mot kommissionen (REG 2000, s. I-5291), punkterna 41 och 42, att rätten till skadestånd bland annat förutsätter att den rättsregel som har överträtts har ett sådant syfte.
- 79 Den argumentation som sökanden framställde för första gången vid förhandlingen (se ovan punkt 56), enligt vilken den klandrar rådet för att ha bortsett från en i artikel 234 första stycket i fördraget förekommande regel om avgränsning av gemenskapens respektive medlemsstaternas behörighet, skall — oavsett huruvida den kan tas upp till sakprövning (se ovan punkt 47) — underkännas av samma skäl.
- 80 För det fall hänvisningen till artikel 234 första stycket i fördraget skall förstås på så sätt att sökanden anser att bestämmelsen gör det möjligt för enskilda att vid domstol åberopa att reglerna i GATT 1994 har överträtts, skall det slutligen slås fast att en sådan argumentering är helt oförenlig med sökandens uttryckliga

medgivande av att nämnda regler saknar direkt effekt i gemenskapens rättsordning, och att den saknar grund med hänsyn till att WTO-avtalet med bilagor i princip inte ingår i de regler med stöd av vilka domstolen prövar lagenligheten av gemenskapsinstitutionernas rättsakter (se ovan punkt 43).

- 81 Av det ovan anförda följer att villkoret att det agerande som läggs den berörda gemenskapsinstitutionen till last skall vara rättsstridigt inte är uppfyllt i detta fall. Förstainstansrätten konstaterar följaktligen att talan i dess helhet skall ogillas, utan att det för den skull är nödvändigt att undersöka villkoren att det verkligen skall föreligga en skada och finnas ett orsakssamband.

Rättegångskostnader

- 82 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Rådet har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, skall rådets yrkande bifallas.
- 83 Enligt punkt 4 i samma artikel i rättegångsreglerna skall medlemsstater och institutioner som har intervenerat i ett mål bära sina rättegångskostnader. Kommissionen och Republiken Frankrike skall därför bära sina rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

följande dom:

- 1) **Talan ogillas.**
- 2) **Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.**
- 3) **Kommissionen och Republiken Frankrike skall bära sina rättegångskostnader.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 juli 2001.

H. Jung

Justitiesekreterare

P. Lindh

Ordförande